

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-09-02

Vår referens

Alexander Blümke
Utvecklingssamordnare
alexander.blumke@malmo.se

Remiss angående remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41) ASN-2024-12665

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig till kommunstyrelsen kring Remiss av slutbetänkandet Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41).

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag och bedömningar för en strategisk och sammanhållen styrning av integrationspolitiken.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget att Arbetsförmedlingen får i uppdrag att verka för att förbättra arbetsmarknadssituationen för alla utrikes födda kvinnor och män och erbjuda dem insatser som främjar en varaktig etablering på arbetsmarknaden. Förvaltningen vill dock understryka vikten av att Arbetsförmedlingen också ges förutsättningar och resurser för att kunna erbjuda adekvata insatser till målgruppen.

Utredningens förslag om ersättningar som ger jämställda och utökade drivkrafter att arbeta är bra och bedöms bland annat minska behovet av kompletterande ekonomiskt bistånd för nyanlända. Förvaltningen anser dock att även bostadsersättningen för ensamstående utan barn bör indexeras då stigande hyror annars riskerar att urholka ersättningen över tid.

Det nuvarande regelverket för bland annat rätten till socialförsäkringar och ekonomiskt bistånd utreds för närvarande av flera andra utredningar som regeringen har tillsatt. Förvaltningen tycker att det är anmärkningsvärt att utredningen inte har haft möjlighet att ta hänsyn till dessa pågående utredningar, vars förslag kan vara avgörande för konstruktionen av ersättningar för nyanlända inom etableringen.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende Remiss Arbetsmarknadsdepartementet – Styrkraft för lyckad integration enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse - Remiss angående remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Styrkraft för lyckad integration
- Förslag till yttrande - Remiss angående remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Styrkraft för lyckad integration

Beslutsplanering

ASN beredning 2024-09-04

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2024-09-12

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2024-09-27

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen.

Ärendet

Ärendets initiering

Arbetsmarknads- och socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig till kommunstyrelsen kring Remiss av slutbetänkandet av utredningen om en målstyrd integrationspolitik, Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41)

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

Innehållet i slutbetänkandet

Utredningens uppdrag är att analysera och lämna förslag på hur integrationspolitikens mål ska få större genomslag i den offentliga verksamheten. Detta inkluderar bland annat att lämna förslag om en styrmodell och resultatindikatorer för uppföljning.

Utredningen har också i uppdrag att utreda hur regelverket för ersättningarna till nyanlända som deltar i etableringsprogrammet bör förändras. I denna del ingår att analysera om etableringsersättningen, etableringstillägget och bostadsersättningen innehåller tillräckligt starka incitament för att den nyanlände ska börja arbeta eller utöka sin arbetstid.

Utredningen ska också lämna förslag på hur etableringstillägget för barn och bostadsersättningen till ensamstående utan barn kan avskaffas (dir. 2023:101).

Förslagen och bedömningarna i slutbetänkandet bygger på utredningens förslag till nya mål för integrationspolitiken som lämnats i delbetänkandet (SOU 2024:12). Förslaget till övergripande mål är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter som övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv. Det förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige tar ansvar för att bli en del av det svenska samhället och att samhället ger möjligheter att fullt ut delta och bidra i arbets- och samhällslivet.

För att kunna följa upp måluppfyllelsen på integrationsområdet har utredningen föreslagit *fem integrationspolitiska delmål* och utsett sektorsansvariga myndigheter för dessa.

De integrationspolitiska delmålen samt sektorsansvariga myndigheter:

1. Ekonomisk integration (Arbetsförmedlingen)
2. Språklig integration (Skolverket)
3. Utbildning och kvalificering, (Skolverket)
4. Demokratisk integration (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor)
5. Social integration (Socialstyrelsen)

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens överväganden

Utredningens förslag och bedömningar för en strategisk och sammanhållen styrning av integrationspolitiken

Utredningen lyfter fram att styrningen, samordningen och uppföljningen av integrationspolitiken har stora brister idag och att den statliga styrningen behöver stärkas. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att regeringen bör ta fram en nationell strategi för integrationspolitiken som konkretiserar politikens inriktning och främjar överblick och sammanhang.

Förvaltningen ställer sig också bakom förslagen till tydligare myndighetsstyrning som bland annat innebär att ett integrationsperspektiv integreras i vissa myndigheters ordinarie verksamheter och att uppföljningen av arbetet förtydligas. Myndigheternas redovisning ska också vara uppdelad efter svensk respektive utländsk bakgrund.

Förvaltningen bedömer att det är bra att Arbetsförmedlingen föreslås få i uppdrag att främja integrationen av utrikes födda och även beakta de konsekvenser som myndighetens beslut och verksamhet kan få för integrationen av utrikes födda.

Utredningen föreslår att Arbetsförmedlingen får i uppdrag att verka för att förbättra arbetsmarknadssituationen för alla utrikes födda kvinnor och män och erbjuda dem insatser som främjar en varaktig etablering på arbetsmarknaden. Förvaltningen är positiv till förslaget men vill understryka vikten av att Arbetsförmedlingen med det förtydligade uppdraget också ges förutsättningar och resurser för att kunna erbjuda adekvata insatser till målgruppen.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget att fyra myndigheter får sektorsansvar för de fem delmålen inom integrationspolitiken. Detta innebär att de ska följa upp målet samt bidra till att målet nås. De ska också vara samordnande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter. Förvaltningen är också positiv till förslaget att inrätta ett nationellt integrationsråd inom Arbetsförmedlingen och välkomnar att även representanter från kommuner föreslås ingå i rådet.

Förvaltningen är positiv till utredningens förslag att integrationen ska följas upp genom fastställande av indikatorer för delmålen samt genom enkätundersökningar.

Utredningens ambition att mäta den självupplevda integrationen hos utrikes födda är bra och kan ge ny kunskap om hur integrationspolitiken fungerar för enskilda.

Utredningens förslag om ersättningar som ger jämställda och utökade drivkrafter att arbeta.

Etableringsersättningen och etableringstillägget för barn har inte följt pris- och kostnadsutvecklingen i samhället, vilket har lett till att behovet av kompletterande ekonomiskt bistånd har ökat.

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens förslag om att ersättningarna höjs samt förslaget om att ersättningarna ska indexeras, och följa utvecklingen av konsumentprisindex (KPI) framöver. Ett genomförande av förslaget skulle innebära att färre deltagare i etableringsprogrammet inklusive deras familjer kommer att ha behov av kompletterande ekonomiskt bistånd och att förvaltningens kostnader för handläggning och bistånd minskar.

Däremot vänder sig förvaltningen mot utredningens förslag att bostadsersättningen för ensamstående utan barn inte ska indexeras. Indexeringsprincipen bör gälla även för bostadsersättningen då stigande hyror annars riskerar att urholka ersättningen över tid.

Förslaget att dagens hushållsbaserade etableringstillägg för barn individualiseras är bra eftersom det kan skapa mer jämställda ekonomiska förutsättningar mellan föräldrar och ökade ekonomiska drivkrafter för kvinnor med barn att så snabbt som möjligt påbörja etableringsinsatser.

Idag kan deltagare i etableringsprogrammet inte ha en sidoinkomst från arbete för samma dag som personen uppbär etableringsersättning. Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att förvärvsarbete vid sidan av deltagande i etableringsprogrammet inte ska påverka etableringsersättningen. Förvaltningen ser det som positivt att personer får incitament att vara aktiva. Att tidigt få arbetslivserfarenhet är viktigt för individens etablering på arbetsmarknaden.

Uppdrag att avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen

Utredningen klargör att ett avskaffande av etableringstillägget för barn och bostadsersättningen till ensamstående utan barn skulle medföra negativa konsekvenser för såväl den enskilde som för samhället. Konsekvenser som belyses är ett ökat långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd för nyanlända, vilket medför försämrade incitament att arbeta under tiden den nyanlände deltar i etableringsprogrammet, försämrade ekonomisk levnadsstandard och ekonomisk utsatthet för barnfamiljer. Utredningen ser också att detta skulle innebära ett ineffektivt nyttjande av kommunernas socialtjänst.

Förvaltningen instämmer med utredningens slutsats att inte ställa sig bakom ett avskaffande av etableringstillägget och bostadsersättningen. Utredningen har på ett förtjänstfullt sätt utrett konsekvenserna för enskilda och deras barn samt för kommuner genom ökade kostnader för ekonomiskt bistånd.

Om regeringen ändå väljer att avskaffa ersättningarna ställer sig förvaltningen bakom utredningens förslag att etableringsersättningens nivå höjs samt indexeras så att den följer KPI. Utredningen konstaterar dock att en höjning skulle behöva bli betydligt högre än om etableringstillägget för barn och bostadsersättningen till ensamstående utan barn finns kvar och innebära högre kostnader för staten och ett mindre träffsäkert stöd till barnfamiljer.

Osäkerhet utifrån andra pågående utredningar

Slutbetänkandets förslag och bedömningar kring ersättningar har utgått ifrån att nyanlända har rätt till vissa bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner såsom föräldrapenning, barnbidrag, underhållsstöd och bostadsbidrag samt att nyanlända som får ersättningar kopplat till deltagande i etableringsprogrammet har rätt till kompletterande ekonomiskt bistånd för sin försörjning och livsföring i övrigt om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Det nuvarande regelverket för bland annat rätten till socialförsäkringar och ekonomiskt bistånd utreds för närvarande av flera andra utredningar som regeringen har tillsatt.¹ Förvaltningen tycker att det är anmärkningsvärt att utredningen inte har haft möjlighet att ta hänsyn till dessa pågående utredningar, vars förslag kan vara avgörande för konstruktionen av ersättningar för nyanlända inom etableringen.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef

---

¹ [Kommittédirektiv 2023:149 En ny modell för kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för nyanlända och icke-medborgare - Regeringen.se](#)

[Dir. 2022:124 Öka drivkrafter och möjligheter till arbete i försörjningsstödet och bryta långvarigt biståndsmottagande - Regeringen.se](#)